

Trošarine u EU

Miholić-Galic, Matija

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **The University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić / Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:129:374425>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-24**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository of the University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić - The aim of Digital Repository is to collect and publish diploma works, dissertations, scientific and professional publications](#)

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić

Preddiplomski stručni studij
Poslovanje i upravljanje

MATIJA MIHOLIĆ-GALIC

TROŠARINE U EU

STRUČNI ZAVRŠNI RAD

Zaprešić, 2020. godina

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić

Preddiplomski stručni studij
Poslovanje i upravljanje

STRUČNI ZAVRŠNI RAD

TROŠARINE U EU

Mentor:
Miroslav Gregurek

Student:
Matija Miholić-Galic

Naziv kolegija:
POREZNI SUSTAV EUROPSKE UNIJE

JMBAG studenta:
0067484130

SADRŽAJ

SAŽETAK	1
ABSTRACT	2
1. UVOD	3
2. DEFINICIJA, RAZVOJ I ZNAČAJ TROŠARINA	4
2.1 POJMOVNO ODREĐENJE TROŠARINA	4
2.2 POVIJEST I RAZVOJ TROŠARINA.....	5
2.3 ZNAČAJ I VRSTE TROŠARINA	7
3. POSEBNI POREZI REPUBLIKE HRVATSKE	8
3.1 MOTORNA VOZILA	8
3.2 KAVA I BEZALKOHOLNA PIĆA.....	9
3.3 PREMIJE OSIGURANJA OD AUTOMOBILSKE ODGOVORNOSTI I PREMIJE KASKO OSIGURANJA CESTOVNIH VOZILA	10
3.4 TROŠARINSKI SUSTAV OPOREZIVANJA ALKOHOLA, ALKOHOLNIH PIĆA, DUHANSKIH PROIZVODA, ENERGENATA I ELEKTRIČNE ENERGIJE.....	11
3.4.1 Alkohol i alkoholna pića	11
3.4.2 Duhanski proizvodi	12
3.4.3 Energenti i električna energija.....	13
4. TROŠARINE U EU	15
4.1 USKLAĐENOST TROŠARINA REPUBLIKE HRVATSKE S ODREDBAMA EU 19	
4.1.1 Usklađenost trošarina – alkohol i alkoholna pića.....	20
4.1.2 Usklađenost trošarina – energenti i električna energija	21
4.1.3 Usklađenost trošarina – duhanski proizvodi	21
5. ZAKLJUČAK	22
6. IZJAVA	23
7. POPIS LITERATURE	24
7.1 KNJIGE I ČLANCI	24
7.2 INTERNETSKI IZVORI.....	24
8. POPIS GRAFIKONA	25
ŽIVOTOPIS	26

SAŽETAK

Gledajući porezne namete različitih država kroz povijest, trošarine su se nametnule kao jedna od prvih vrsta oporezivanja. Uz izravne poreze koji se prvenstveno odnose na porez na dohodak i porez na dobit, trošarine pripadaju kategoriji neizravnih poreza. Odnose se na opći porez na promet, kao i posebne poreze na promet kao specifičan podsustav poreza na promet.

Obveza obračunavanja trošarina uvodi se na određenu vrstu (skupinu) proizvoda, poput alkohola i alkoholnih pića, duhana, energenata i električne energije, u trenutku kad se navedeni proizvodi plasiraju na teritorij Republike Hrvatske. Uz trošarine, javljaju se i posebni porezi na motorna vozila, kavu i bezalkoholna pića te premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila.

Ulaskom Republike Hrvatske u sustav Europske unije, sustav oporezivanja trošarinama, usklađuje se s odredbama EU te od tada trošarine u Republici Hrvatskoj kao oblik javnih davanja, predstavljaju drugi po veličini prihod državnog proračuna države.

Ključne riječi: trošarine, porezni sustav, posebni porezi, Republika Hrvatska, Europska unija

EXCISE DUTIES IN EU

ABSTRACT

Looking at the tax levies of different countries throughout history, Looking at the tax levies of different states throughout history, excise duties have imposed themselves as one of the first types of taxation. There are two types of taxes in the Republic of Croatia: direct taxes and indirect taxes. The category of direct taxes includes income tax and profit tax and the category of indirect costs includes excise duties. Excise duties include a general sales tax and a special sales tax that occurs as a specific subsystem of sales tax.

The obligation to calculate excise duties is introduced for a certain type (group) of products, such as alcohol and alcoholic beverages, tobacco, energy and electricity, at the time when these products are placed on the territory of the Republic of Croatia. In addition to excise duties, there are also special taxes on motor vehicles, coffee and soft drinks, as well as motor liability insurance premiums and casco insurance premiums for road vehicles.

With the accession of the Republic of Croatia to the system of the European Union, the system of excise taxation has been harmonized with EU provisions. Excise duties in the Republic of Croatia as a form of public benefits, after value added tax, represent the second largest revenue of the state budget.

Key words: excises, tax system, special taxes, Republic of Croatia, European Union

1. UVOD

Predmet ovog završnog rada su trošarine i posebni porezi u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji. Trošarine su se postepeno uvodile kroz povijest još u starim drevnim civilizacijama, a njihovom primjenom ovaj oblik oporezivanja postajao je sve učestaliji fiskalni prihod država. Gotovo sve suvremene države uvode trošarine kao neizostavni oblik oporezivanja određenih vrsta proizvoda pa se tako trošarinama oporezuje alkohol i duhanski proizvodi te energenti, uz proširenje posebnim porezima na motorna vozila, kavu i bezalkoholna pića te premije osiguranja vozila. S obzirom da je Republika Hrvatska ulaskom u Europsku uniju postala punopravna članica ove zajednice, u ovom radu također je prikazano usklađenje propisa iz ovog područja s odredbama Europske unije.

Cilj rada je objasniti povijest, značaj i ulogu trošarina u poreznom sustavu Republike Hrvatske, prikazati obilježja i karakteristike pojedinih vrsti trošarina i posebnih poreza te utvrditi u kojoj mjeri su isti usklađeni s odredbama Europske unije.

U ovom radu korištene su metode za što detaljniji prikaz i opis trošarina, kao i njihovu ulogu kroz povijest – deskriptivna metoda, komparativna metoda i povijesna metoda.

Rad se sastoji od ukupno pet poglavlja koja čineći jedinstvenu cjelinu. U prvom poglavlju, tj. uvodu definirani su predmet i ciljevi rada, korištene metode i struktura rada. U drugom poglavlju, obrađuje se pojam i značenje trošarina te njihova uloga i razvoj tijekom godina i povijesti.

U trećem poglavlju, razrađena je analiza trošarina prema prethodno navedenim kategorijama. Četvrto poglavlje objašnjava usklađenost s trošarinama Europske unije, njihovo kretanje i način na koji se izračunavaju i označavaju.

Peto poglavlje, tj. zaključak predstavlja sintezu cijelog rada i zaključak na temelju najbitnijih dijelova rada.

2. DEFINICIJA, RAZVOJ I ZNAČAJ TROŠARINA

2.1 POJMOVNO ODREĐENJE TROŠARINA

Porezni sustav suvremenih država sastoji se od više različitih oblika oporezivanja. Navedeni porezni oblici (izravni i neizravni porezi) zauzimaju određenu ulogu u cjelokupnom poreznom sustavu, koja ovisi o fiskalnoj izdašnosti poreza. Kategoriji neizravnih poreza pripadaju trošarine, koje se razlikuju sukladno predmetu, ali i načinu njihovog oporezivanja – trošarinama se oporezuju samo određena dobra ili skupine istovrsnih dobara u prometu, dok se općim porezom na promet oporezuju gotovo sva dobra i usluge.

Trošarinama podliježu tri glavne skupine proizvoda: alkohol, duhanski proizvodi i energenti, uz proširenje drugim proizvodima koji se razlikuju u svakoj državi. Na potrošnju navedenih proizvoda, nameće se dodatni porez, tj. trošarina (Kesner-Škreb, 1999:765-767). Proizvodi koji podliježu trošarinama imaju određene karakteristike, a to su da država kontrolira njihovu proizvodnju i prodaju, da ih obilježava relativno visoka cjenovno neelastična potražnja te da država smatra kako njihovo korištenje, tj. konzumacija nije korisna za pojedinca ili stvara određene negativne vanjske učinke.

Prilikom uvođenja posebnih poreza u porezni sustav države, bitno je naglasiti dva temeljna razloga na kojima se temelji opravdano uvođenje istih u sustav (Šimović, 2006:203):

1. Fiskalni temelji uvođenja trošarina

Države su postepeno uvodile trošarine tijekom povijesti kako bi ostvarile određene ciljeve na različitim područjima svog djelovanja. Jedan od tih ciljeva svakako je i fiskalna izdašnost, a u tom pogledu trošarine su svojim razvojem stekle značajni napredak. Današnja struktura trošarina je znatno jednostavnija i temelji se na oporezivanju alkohola i alkoholnih pića, duhana i duhanskih proizvoda te naftnih derivata kao tri glavna oblika posebnih poreza.

2. Nefiskalni razlozi uvođenja trošarina

Glavni cilj nefiskalnih razloga uvođenja posebnih poreza su pridobivanje naklonosti javnosti i biračkog tijela za njihovo uvođenje u porezni sustav. Prema Šimović (2002:203), glavni nefiskalni razlozi su:

1. Socijalni razlozi – opravdani su činjenicom da svaki građanin mora sudjelovati u financiranju javnih potreba na temelju svojih ekonomskih mogućnosti;
2. Zdravstveni razlozi – odnose se na prekomjernu konzumaciju proizvoda koji negativno utječu na ljudsko zdravlje. Prvenstveno se odnose na konzumaciju alkohola i duhanskih proizvoda, čija pretjerana konzumacija međuostalom dovodi do povećane aktivnosti zdravstvenih ustanova, a time utječe i na veće izdatke države.
3. Prirodna i ekološka razmatranja – odnose se na proizvode koji na izravan ili neizravan način svojim korištenjem utječu na prirodu i njezin okoliš, prvenstveno stavljajući naglasak na obnovljive i neobnovljive izvore energije - potrošnja nafte i naftnih derivata te prirodnog plina. Uvođenjem trošarina na ovu vrstu proizvoda, želi se potencirati racionalna potrošnja ovih dobara, s ciljem što manjeg zagađenja okoliša.
4. Ekonomski razlozi – temelje se na smanjenju potrošnje određenog proizvoda na tuzemnom tržištu, što rezultira većim izvozom i u konačnici boljim položajem gospodarstva države u međunarodnoj trgovini.
5. Korisnost trošarina – povezuje se s oporezivanje nafte i njezinih derivata. Npr. osoba koja se više koristi motornim vozilom i tako na izravan ili neizravan način ostvaruje određenu korist, plaća veću trošarinu kao naknadu za određenu postignutu korist koja je jednim dijelom ostvarena na temelju naftnih derivata (Šimović, 2002:204).

2.2 POVIJEST I RAZVOJ TROŠARINA

Pojam trošarina potječe iz 16. stoljeća kad su se u Nizozemskoj posebnim porezom (excijzen) počeli oporezivati šećer, sol, alkoholna pića i pivo. Smatra se da navedeni naziv potječe od francuske riječi *assise* koja u prijevodu predstavlja sjednicu, odluku, namirenje računa ili duga i oporezivanje. Pojam trošarina koristio se od davnina još u antičkoj Ateni, a nakon Grka, trošarine su uveli i u Egiptu i Rimu, kao i brojni stanovnici država Bliskog i Dalekog istoka. Primjena trošarina postajala je sve učestalija proširenjem novca i trgovinske razmjene, a neki povijesni dokumenti govore kako su trošarine tijekom 16., 17. i 18. stoljeća zauzimale sve značajnije mjesto u poreznim prihodima država koje si ih uvele.

Posebna specifičnost uvođenja trošarina u srednjovjekovnim državama, bila je u tome što vladajući nisu trebali dozvolu i suglasnost staleških skupina. Uz to, trošarine su se uvodile zbog sve većih potreba država da financiraju svoje rashode uzrokovane ratovima, izgradnjom novih utvrda i slično (Mijatović, 2005:10). Sve veći gospodarski razvoj zemalja i nova podjela rada, rezultirali su sve većim brojem dobara na koje se naplaćivala trošarina. Osim gospodarske uloge, trošarine su kroz povijest imale i političku dimenziju – tijekom Francuske revolucije, Francuska je pokrenula novovjekovne značajne državne poreze. Svoj značaj i popularnost, trošarine su postigle tijekom 17. i 18. stoljeća, kad su u apsolutističkim državama postale jedan od najvažnijih poreza.

Postojeće trošarine kreću se u rasponu od gotovo nekoliko proizvoda pa sve do različitih proizvoda, poput sladoleda, kave, šećera, čaja, kaka, maslinovog ulja, kućanskih aparata, TV i video uređaja, električnih žarulja, upaljača, šibica, kozmetičkih proizvoda, insekticida, herbicida pa sve do igračih karata.

Glavni razlozi uvođenja trošarina, osim socijalnih, zdravstvenih i ekoloških, su brojni, stavljajući naglasak na prethodno navedene fiskalne razloge, kao i povećanje javnih prihoda. Uz to, javljaju se brojne prednosti poput jednostavnosti ubiranja, malog broja poreznih obveznika i izdašnosti.

Prema statistikama Republike Hrvatske, trošarine se po svojoj veličini nalaze na drugom mjestu državnog proračuna. Trošarine plaćaju proizvođači i uvoznici, kao i oni koji te proizvode nabavljaju ili uvoze te proizvode iz inozemstva, isključujući one koji su oslobođeni takvog plaćanja, sukladno odredbama carine. Cijeli postupak oporezivanja trošarinama s godinama se mijenjao pa ga tako od 2002. godine provodi Carinska uprava. Broj trošarina u Republici Hrvatskoj razlikuje se od ukupnog broja trošarina u ostalim državama članicama EU, u kojima se oporezuje čak preko 20 proizvoda.

2.3 ZNAČAJ I VRSTE TROŠARINA

Proizvodi koji podliježu oporezivanju trošarinama mogu se podijeliti u 3 osnovne skupine: alkohol i alkoholne proizvode, duhanske proizvode i energente. Uvođenje trošarina u porezni sustav Republike Hrvatske ima svoje pozitivne i negativne strane, a među prednostima uvođenja trošarina svakako se navode (Mijatović, 2005:21):

1. izdašnost prihoda

Oporezivanje prometa na temelju izdašnosti, čini jedno od vodećih mjesta u sistemu javnih prihoda. Svaki pojedinac konzumira određeni dio dobara i/ili usluga koje su neophodne za egzistenciju i određenu kvalitetu življenja.

2. stabilnost prihoda

Stabilnošću prihoda, država prikuplja određena sredstva, a u slučaju mijenjanja poreznih stopa do izražaja dolazi porezna elastičnost. Padom porezne stope, dolazi do jeftinijih cijena dobara i usluga koji su obuhvaćeni tim porezom, što u konačnici rezultira povećanom potrošnjom. Padom poreznih prihoda izazvanih padom porezne stope, ne dolazi do značajnijih promjena jer se on nadoknađuje povećanjem predmeta oporezivanja.

Povećanje cijena predmeta oporezivanja, rezultat je porasta porezne stope. Povećanjem cijena predmeta oporezivanja paralelno dolazi i smanjenja potrošnje istih, koji u sustavu javnih prihoda nije toliko osjetan.

3. ugodnost ubiranja prihoda

Ugodnost plaćanja poreza karakterizira slučaj u kojem kupci često nisu niti svjesni da plaćanjem određenih proizvoda i usluga, plaćaju i porez uračunat u tom iznosu. Često zbog neznanja potrošača o ovoj vrsti poreza i njegove visine, ovaj čimbenik ne utječe presudno na potrošačevu odluku tijekom kupovine proizvoda ili usluge. U tom slučaju, konačna cijena s uračunatim porezom na promet bit će presudna.

3. POSEBNI POREZI REPUBLIKE HRVATSKE

Sustav oporezivanja predstavlja bitnu stavku za razvoj cjelokupnog gospodarstva zemlje – suvremen je i usklađen s odredbama Europske unije. Trošarine su dio sustava oporezivanja i posebnog oblika poreza na promet, koje su u Republici Hrvatskoj uvedene u sklopu porezne reforme, kada je donesen Zakon o porezu na dohodak i Zakon o porezu na dobit.

Godinu dana nakon, uvedeno je ukupno devet trošarina – trošarine na kavu i bezalkoholna pića, alkohol i alkoholna pića, duhanske proizvode, pivo, naftne derivate, osobne automobile i motorna vozila, plovila i zrakoplove, luksuzne proizvode i premije osiguranja od automobilske odgovornosti. Uz sve navedene, 1999. godine u Republici Hrvatskoj uvedene su i trošarine na nakit, satove, krzna, odjeću i obuću, koji se svrstavaju pod tzv. luksuzne proizvode. Značaj trošarina u hrvatskom poreznom sustavu, rezultat je činjenice da su posebni porezi na promet značajnog udjela u poreznim prihodima i čine čak 15% ukupnih poreznih prihoda države. Obveznici trošarina su proizvođači i uzvoznici te oni koji nabavljaju ili primaju te proizvode iz inozemstva, isključujući one koji su prema carinskim propisima oslobođeni takve vrste plaćanja (Bejaković, 2018:46).

3.1 MOTORNA VOZILA

Posebni porez na motorna vozila podrazumijeva oporezivanje rabljenih osobnih automobila, ostalih motornih vozila, plovila i zrakoplova. Navedeno se odnosi na sva prethodno navedena dobra koja su proizvedena ili se uvoze u Republiku Hrvatsku. Svrha njihovog korištenja je registracija ili cestovna uporaba. Vozila koja se koriste električnim pogonom, nisu predmet oporezivanja.

Motornim vozilima se prema Zakonu o posebnom porezu na motorna vozila smatraju osobni automobili, motocikli i mopedi i ostala motorna vozila definirana Zakonom.

Svim osobnim automobilima i motornim vozilima smatraju se vozila koja se koriste za transport osoba, a dolaze u vidu kombija, karavana i trkaćih automobila. Ovdje je bitno naglasiti kako se u ovom segmentu isključuju dostavna i sanitetska vozila, kao i ona vozila koja se koriste za transport osoba s određenim invaliditetom.

Trošarine na motocikle i mopede, bicikle i slična vozila koja imaju pomoćni motor, s ili bez bočne prikolice, odnose se na vozila označena tarifnim oznakama KN: 8711 20, 8711 30, 8711 40, 8711 50 i 8711 90.

Ovdje je još bitno spomenuti „pick-up“ vozila koja imaju dvostruku kabinu, „ATV“ vozila, kao i druga motorna vozila s prenamijenjenom svrhom u motorna vozila iz točke 1., 2., 3. i 4.

Poreznim obveznikom posebnih poreza na osobne automobile, motorna vozila, plovila i zrakoplove smatra se proizvođač ili uvoznik motornih vozila i zrakoplova. Poreznim obveznikom posebnih poreza na promet rabljenih osobnih automobila, ostalih motornih vozila, plovila i zrakoplova smatra se kupac ili stjecatelj, kao fizička ili pravna osoba. Prilikom kupnje novih motornih vozila, poreznom osnovicom smatra se preporučena prodajna cijena dostavljena Carinskoj upravi, definirana od strane proizvođača, predstavničkog ureda proizvođača u Republici Hrvatskoj i trgovca koji je generalni zastupnik ili uvoznik određenog tip marki motornih vozila. Za nova motorna vozila, poreznom osnovicom smatra se prodajna (tržišna) cijena za rabljena motorna vozila.

U vidu definiranja obveznika posebnog poreza na motorna vozila, razlikuju se fizička i/ili pravna osoba koja nabavlja motorno vozilo s ciljem upotrebe u cestovnom prijevozu Republike Hrvatske ili ga uvozi u Republiku Hrvatsku, pojedinac koji je promijenio svrhu drugog motornog vozila u motorno vozilo te osoba koja je na ilegalan način koristila motorno vozilo na teritoriju Republike Hrvatske.

3.2 KAVA I BEZALKOHOLNA PIĆA

Predmet oporezivanja posebnim porezom na kavu i bezalkoholna pića odnosi se na kavu i bezalkoholna pića koja se stavljaju na tržište Republike Hrvatske. Pod kavom se podrazumijevaju:

- pržena kava;
- esencije, ekstrakti, koncentrat kave;
- pripravci temeljeni na esencijama, ekstraktima ili koncentratima kave;
- alternative koje sadrže kavu, kao i neki od napitaka koji u svojoj srži sadrže kavu.

U poseban porez na bezalkoholna pića ubraja se voda koja sadrži dodatni šećer ili neke druge alternativne zaslađivače, ne uzimajući u obzir voćne sokove i/ili nektare. Uz to, odnosi se na pića koja imaju udio alkohola manji od 1,2% volumena, isključujući pića koja su mješavina piva i bezalkoholnih pića s udjelom volumena stvarnog alkohola $> 0,5\%$ volumena. U ovu grupu također pripadaju i brojni koncentрати i sirupi koji se koriste za pripremu bezalkoholnih pića, neovisno o njihovoj službenoj klasifikaciji i nomenklaturi, osim koncentrata tarifne oznake KN 2009 i voćnih sirupa. Naposljetku, ovdje se ubrajaju i praškasti materijali i granule za pripremanje bezalkoholnih pića neovisno o njihovoj klasifikaciji u Kombiniranoj nomenklaturi.

3.3 PREMIJE OSIGURANJA OD AUTOMOBILSKE ODGOVORNOSTI I PREMIJE KASKO OSIGURANJA CESTOVNIH VOZILA

Društva za osiguranja za kasko osiguranje cestovnih vozila sklapaju i ugovaraju premije osiguranja od automobilske odgovornosti. Predmet oporezivanja u ovom segmentu odnosi se na premije osiguranja koje se ugovaraju s društvima za osiguranje odgovornima za obvezno osiguranje cestovnih motornih vozila.

Društva za osiguranja sklapaju ugovore i naplaćuju premije osiguranja na izravan ili neizravan način te se takvi oblici naplate najčešće odvijaju putem posrednika. Porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila, utvrđuje se poreznom osnovicom koja se temelji na premiji osiguranja koju utvrđuje osiguravajuće društvo. Navedena porezna osnovica određuje se prilikom sklapanja ugovora o obveznom osiguranju cestovnih motornih vozila i ugovora o kasko osiguranju cestovnih vozila.

Stopa poreza od ugovorene premije osiguranja od automobilske odgovornosti iznosi 15%, dok od ugovorene premije kasko osiguranja cestovnih vozila iznosi 10%. Porezno oslobođenje odnosi se isključivo na diplomatska i konzularna predstavništva, samo kod posebnog poreza na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila.

3.4 TROŠARINSKI SUSTAV OPOREZIVANJA ALKOHOLA, ALKOHOLNIH PIĆA, DUHANSKIH PROIZVODA, ENERGENATA I ELEKTRIČNE ENERGIJE

3.4.1 Alkohol i alkoholna pića

Posebni porez na alkohol i alkoholna pića podrazumijeva alkohol i alkoholna pića, uključujući pivo, vino, ostala pića dobivena vrenjem osim piva i vina, međuproizvode te etilni alkohol. Onaj proizvod koji ima volumni udio veći od 0,5% volumena te koji je mješavina piva i bezalkoholnog pića s volumnim udjelom stvarnog alkohola većim od 0,5% vol. smatra se pivom.

Vinom se smatraju mirna i pjenušava vina. Kod mirnih vina specifično je što sadrže volumni udio stvarnog alkohola $> 1,2\%$ vol., ali ne većim od 15% vol. (pod uvjetom da je sav alkohol u gotovom proizvodu dobiven procesom vrenja te se odnose na sve proizvode koji imaju volumni udio stvarnog alkohola $< 15\%$ vol., ali ne većim od 18% vol. (pod uvjetom da su proizvedeni bez ikakvog obogaćivanja i da je sav alkohol u gotovom proizvodu dobiven procesom vrenja).

Pjenušava vina karakteristična su prema svojem pakiranju koje najčešće podrazumijeva proizvode flaširane u bocama s posebnim čepom gljivastog oblika koji je pričvršćen na poseban način ili koji imaju zbog otopljenog ugljičnog dioksida imaju povišeni tlak od tri ili više bara. U svom sastavu, pjenušava vina imaju više od $1,2\%$ vol. Volumnog udjela stvarnog alkohola (pod uvjetom da je alkohol dobiven procesom vrenja).

Svi proizvodi volumnog udjela alkohola $>$ od $1,2\%$ vol., volumnog udjela alkohola većim $> 22\%$ vol. te svi proizvodi koji sadrže alkohol za piće bez obzira da li je u otopini ili ne, smatraju se etilnim alkoholom. Osnovica trošarine na pivo je 1% volumnog udjela stvarnog alkohola sadržanog u jednom hektolitr gotovog proizvoda. Na vino, ostala pića dobivena procesom vrenja, osim vina i piva te međuproizvoda, osnovica trošarine je jedan hektolitar gotovog proizvoda. Osnovica trošarine na etilni alkohol je jedan hektolitar čistog alkohola izraženog u volumnim postocima mjerenim pri temperaturi od 20°C (Zakon o trošarinama).

Proizvodi volumnog udjela alkohola $>$ od $1,2\%$ vol., a sastavni su dio nekog proizvoda te nisu proizvedeni u Republici Hrvatskoj, nisu obvezni imati oznaku (markicu) Ministarstva financija.

Proizvodi koji se dostavljaju do mjesta na kojem alkohol i alkoholna pića više nisu na području Republike Hrvatske ili se otpremaju u drugu državu članicu, mogu biti označeni oznakom koju zahtijeva država u koju se uvozi ili druga država članica.

Navedeno pošiljatelj mora dokumentirati nadležnom carinskom uredu, na način da priloži dokaz o preuzimanju markica ili nekim drugim relevantnim dokumentom.

Proizvodi se mogu plasirati na tržište samo u staklenoj ili drugoj adekvatnoj ambalaži koja je u skladu s odredbama koje reguliraju stavljanje ovih proizvoda u promet. U skladu s propisima, naljepnica za boce mora biti označena na točno određenom mjestu – preko čepa na boci. Svaka neovlaštena izrada markica i markica za alkoholna pića drugih država članica, trećih država ili trećih teritorija, njihovo neovlašteno tiskanje i posjedovanje te stavljanje u promet kao i namjerno oštećivanje markica smatra se protuzakonitima.

3.4.2 Duhanski proizvodi

Predmet oporezivanja duhanskih proizvoda su cigarete, cigare, cigarilosi i duhan za pušenje.

Proizvodi koji ne sadrže duhan i koji se koriste isključivo u medicinske svrhe i definirani su kao lijek prema posebnim propisima ne smatraju se duhanskim prerađevinama.

Cigaretama se smatraju:

- duhan u vidu smotuljaka prikladnih za pušenje – prema svojoj vrsti ne pripadaju ni cigarama niti cigarilosima;
- duhan u vidu smotuljaka kojise neindustrijskim postupkom umeću u tuljce od cigaretnog papira
- duhan u vidu smotuljaka koji se jednostavnim neindustrijskim postupkom umataju u papir za cigarete.

Sav duhan i njegove prerađine koje su proizvedene i puštaju se u prodaju na području Republike Hrvatske, moraju imati pripadajuću oznaku (markicu). Duhanska markica Ministarstva financija ima slovnu oznaku predmeta oporezivanja te broj markice, kao i druge podatke sukladno Zakonu i sljedeće slovne oznake predmeta oporezivanja:

1. „C“ – za cigarete;

2. „CR“ – za cigare
3. „CL“ – za cigarilose
4. „SR“ – za sitno rezani duhan
5. „DP“ – za ostali duhan za pušenje.

Trošarina na duhanske prerađevine ne plaća se na upotrebu duhanskih prerađevina isključivo u svrhu znanstvenih istraživanja i analizu kvalitete proizvoda uz odobrenje Carinske uprave te na cigarete koje se proizvode ručno ili na neki drugi način (npr. jednostavnijim uređajem), a ne koriste se za prodaju i javnu potrošnju.

3.4.3 Energenti i električna energija

Predmet oporezivanja naftnih derivata i energenata u Republici Hrvatskoj su:

1. motorni benzin (pogonsko gorivo) - olovni i bezolovni;
2. plinsko ulje za pogon i grijanje;
3. kerozin (petrolej) za pogon i grijanje;
4. UNP za pogon i grijanje;
5. teško loživo ulje;
6. prirodni plin za pogon i grijanje;
7. ugljen, koks;
8. električna energija;
9. biogoriva.

Trošarinskim obveznikom za električnu energiju smatraju se osobe koje isporučuju električnu energiju krajnjim potrošačima u Republici Hrvatskoj. Također, to može biti opskrbljivač kada uvozi ili unosi električnu energiju za vlastite potrebe.

Opskrbljivač električnom energijom obračunava trošarinu na električnu energiju:

1. prema izdanim računima za izvršene isporuke u obračunskom razdoblju na temelju podataka o stvarno isporučenim količinama električne energije krajnjem kupcu;

2. na temelju podataka operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava o procijenjenim isporučenim mjesečnim količinama električne energije krajnjem kupcu prema prosječnoj mjesečnoj potrošnji električne energije tog kupca iz odgovarajućeg obračunskog razdoblja prethodne godine odnosno prema sporazumno utvrđenoj mjesečnoj potrošnji električne energije s novim krajnjim kupcem.

Trošarinski obveznik za obračunsko razdoblje sam utvrđuje obvezu trošarine na električnu energiju. Trošarinska obveza određuje se na temelju propisanih trošarinskih osnovica i iznosima koji su na snazi na dan nastanka obveze obračunavanja trošarine. Obračunska razdoblja računaju se od prvog do zadnjeg dana u tekućem mjesecu. Obračunata trošarina mora se podmiriti najkasnije do zadnjeg dana u tekućem mjesecu po isteku obračunskog razdoblja.

Prema vrstama energenata, trošarina se obračunava na sljedeću primjenu:

- pogonsko gorivo u zračnom prometu i za plovidbu, uključujući ribolov i električnu energiju proizvedenu na plovilu, osim uporabe plovnih objekata i plovila za privatne svrhe;
- korištenje energenata za daljnju preradu, u proizvodnim prostorijama proizvođača
- zajednička proizvodnja toplinske i električne energije u jedinstvenom procesu (kogeneracija);
- dvojno korištenje energenata ako se koriste kao gorivo za grijanje i istodobno za namjenu koja nije pogon ili grijanje (uporaba energenata za kemijsku redukciju, u elektrolitskim i metalurškim procesima);
- energente koji se koriste za druge namjene, a ne kao pogonsko gorivo ili gorivo za grijanje
- prirodni plin koji se koristi u kućanstvima i prirodni plin koji se koristi za pogon vozila.

4. TROŠARINE U EU

U svojim samim počecima, Europska unija imala je samo nekoliko zemalja članica. 1952. godine kada je započela suradnja europskih zemalja na gospodarskoj razini, samo su se Italija, Francuska, Belgija, Njemačka, Nizozemska i Luksemburg aktivno uključile u europske integracije. Danas, Europska unija broji ukupno 28 država članica. Aktivnosti usklađivanja trošarina Europske unije, započele su 1960-tih godina. 1972. godine, predložene su smjernice kojima se usklađuju trošarine, a odnosile su se isključivo na oporezivanje duhanskih proizvoda, piva, vina, alkoholnih i naftnih proizvoda. U ovom pogledu, unutar Europske unije, propisi o trošarinama, donekle su ujednačeni.

Harmonizacija je postignuta u vidu predmeta oporezivanja, poreznih oslobođenja i trošarinskog postupka. S obzirom na strukturu i visinu poreznog tereta, trošarine u pojedinim državama članica, razlikuju se s obzirom na gospodarske, socijalne, kulturne i slične odnose u zemljama. Mintas Hodak (2010) navodi kako su promjene nastale u segmentu nacionalnih trošarina, posljedica poreznog usklađivanja unutar Europske unije.

Pojedine zemlje imaju tek nekoliko trošarina, dok druge broje do četrdesetak proizvoda na koje se primjenjuju trošarine. Govoreći o trošarinama u Europskoj uniji, javlja se primjetna različitost između trenutka u kojem proizvod podliježe trošarini i roka u kojem je trošarinu obvezno platiti. Roba prolazi kroz fazu obračunavanja trošarine onda kad je proizvedena ili uvezena u Europske unije. Međutim, bitno je naglasiti kako se trošarina može odgoditi, nakon čega ju je potrebno platiti nakon što je proizvod plasiran na tržište.

Trošarinu nije potrebno platiti u slučaju gubitka robe. Ako prodavatelj dostavlja robu u drugu državu koja je članica Europske unije bez plaćanja trošarine, tada kupac u zemlji odredišta plaća trošarinu prema stopama koje vrijede u toj državi. Pri prometu alkoholnih i duhanskih proizvoda, primjenjuju se zasebna pravila: ako fizička osoba navedene proizvode kupuje u jednoj državi članici i prenosi ih u drugu, tada se kao glavni faktor gleda dozvoljena količina robe i ona na koju se ne plaća trošarina.

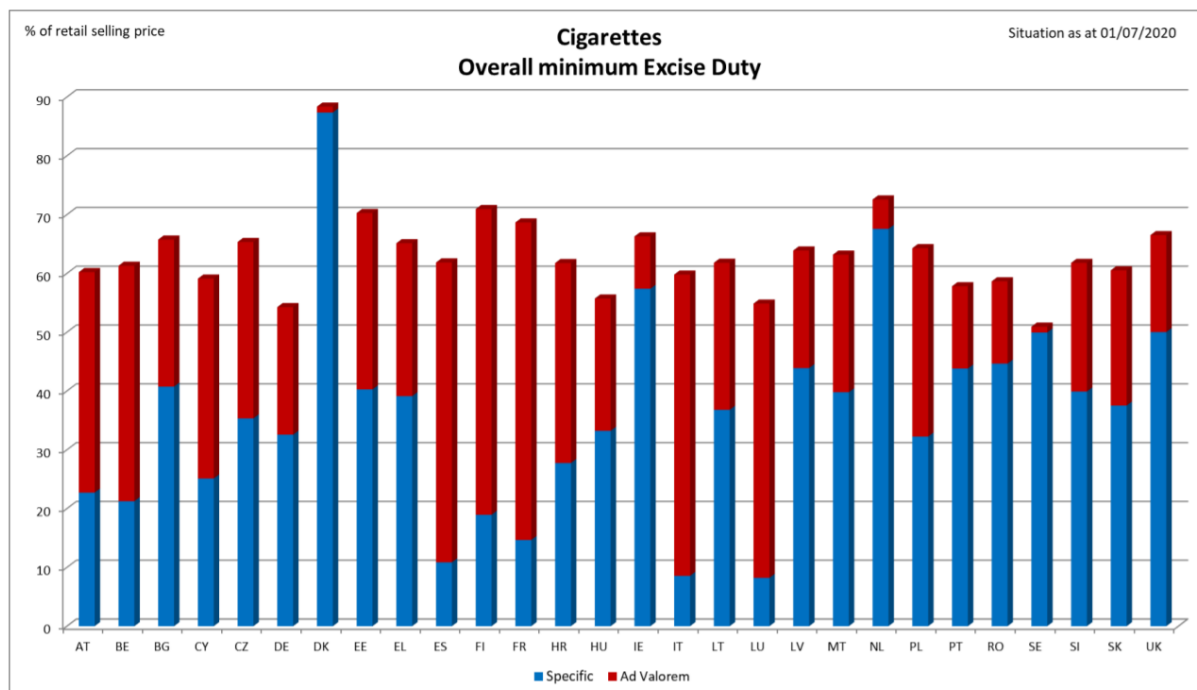
Prema Jelčiću (2011) se razlikuje broj trošarina i sudjelovanje prihoda od trošarina u ukupnim poreznim prihodima. Tako je 2000. godine Danska imala ukupno 42 trošarine, 10% činili su prihodi od ubranih trošarina u ukupnim poreznim prihodima.

U 2007. godini, udio trošarinskih prihoda u ukupnim državnim prihodima, razlikovao se u sljedećim postocima:

- Njemačka - 7,31 %
- Belgija - 4,9 %
- Velika Britanija - 8,04 %
- Turska - 19,21 %.

Također, prema podacima iz statistike Eurostata, najveći prihod od trošarina na alkoholna pića ima Velika Britanija u razdoblju od 2008. do 2017. godine.

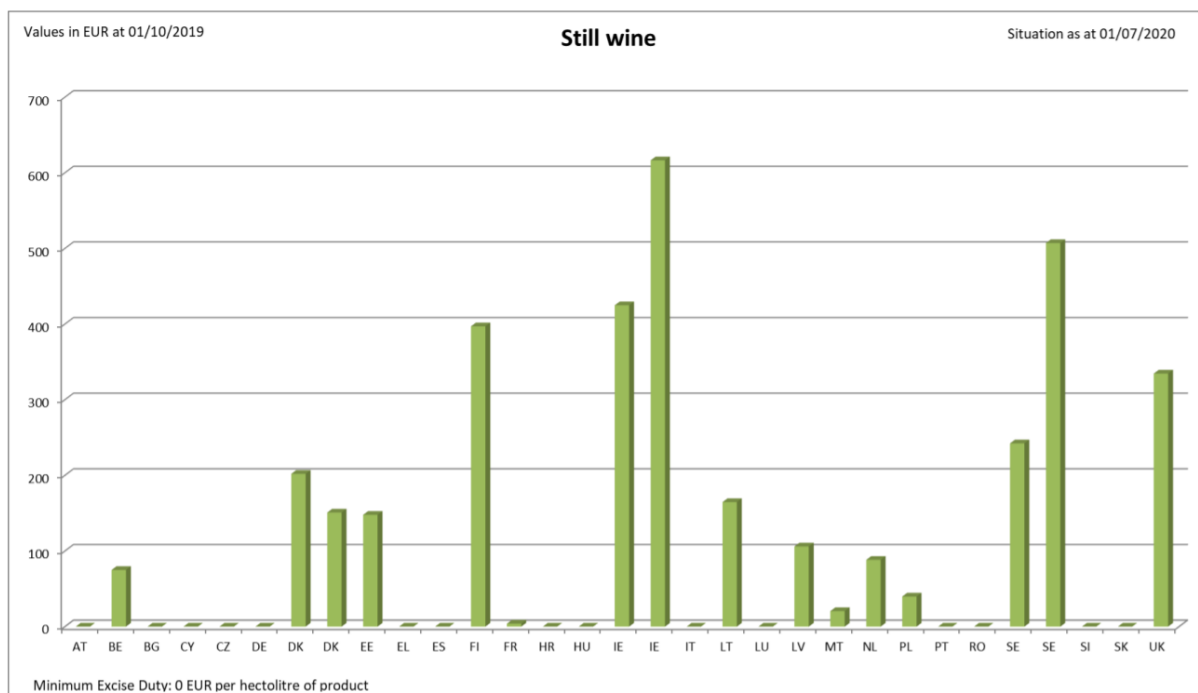
Grafikon 1 Visina trošarina na cigarete (podaci na dan 01.07.2020.)

Izvor: Službena stranica EU

Iz Grafikona 1. vidljivo je kako najveće trošarine na cigarete imaju Danska i Nizozemska, a najmanju visinu trošarina ima Rumunjska, nakon čega slijede Njemačka, Luksemburg i Mađarska. Republika Hrvatska nalazi se među zemljama sa srednje većom visinom trošarine.

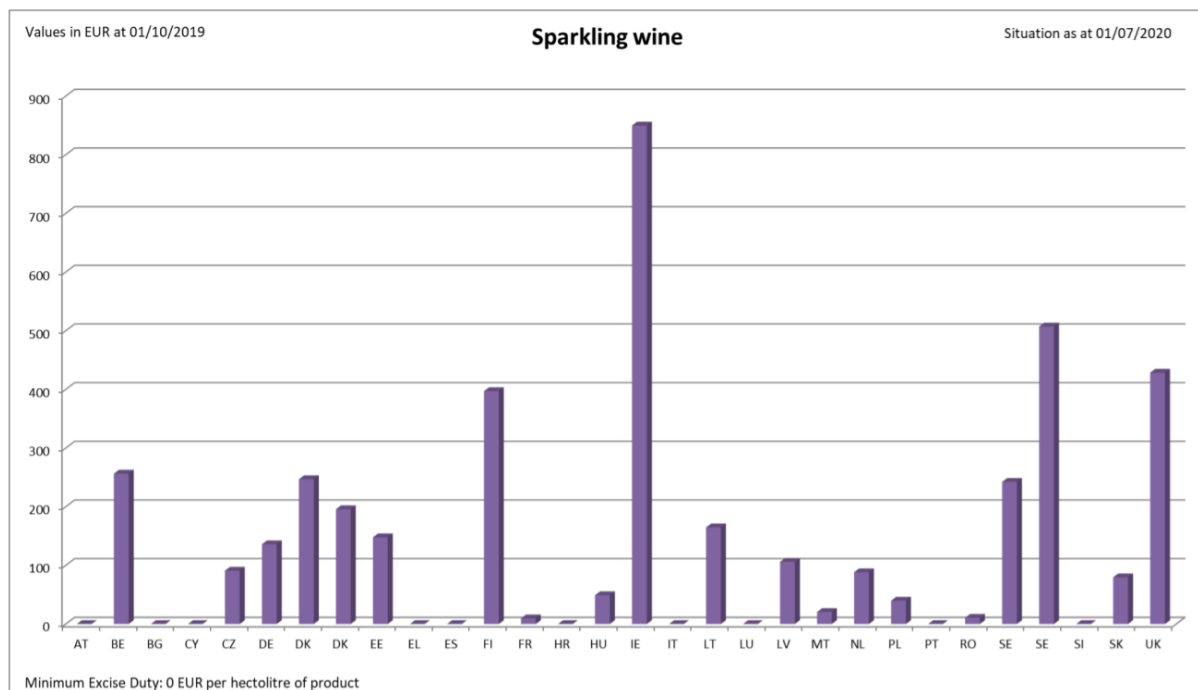
Grafikon 2 Trošarine na mirna vina (podaci na dan 01.07.2020.)

Izvor: Službena stranica EU

Na Grafikonu 2. prikazana je visina trošarine na mirna vina u pojedinim državama. Najvišu visinu trošarine ima Irska, a najmanju Francuska. Trošarina na mirna vina u Republici Hrvatskoj iznosi 0.00 kuna.

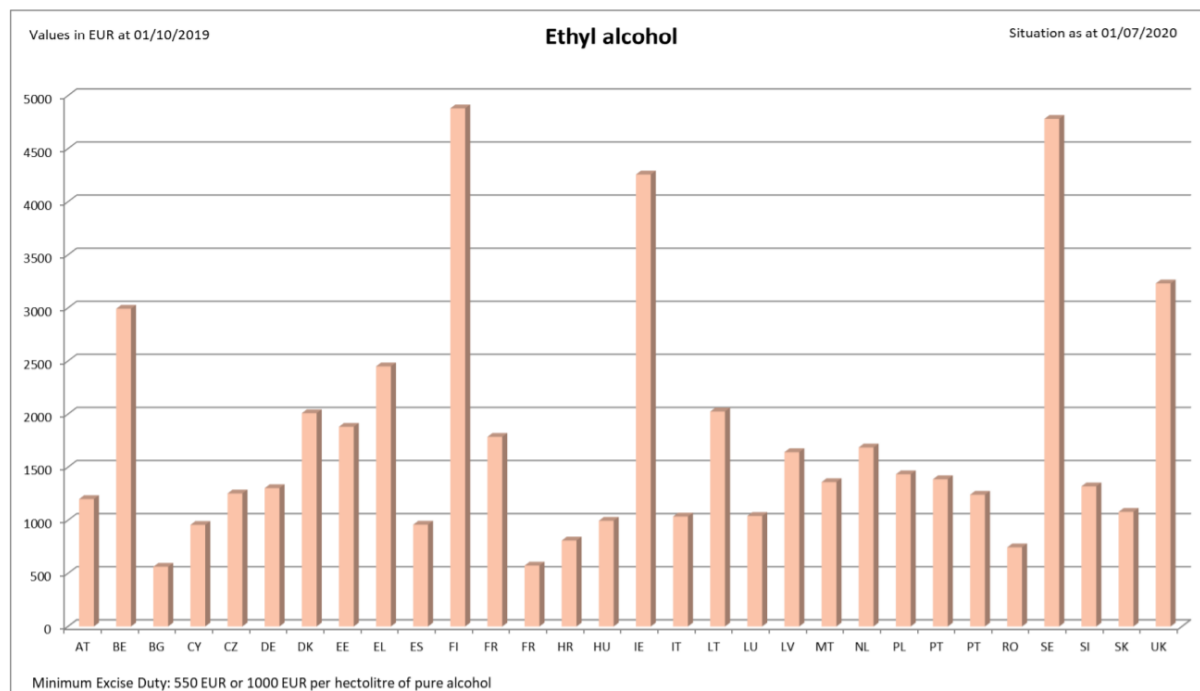
Grafikon 3 Trošarine na pjenušava pića (podaci na dan 01.07.2020.)

Izvor: Službena stranica EU

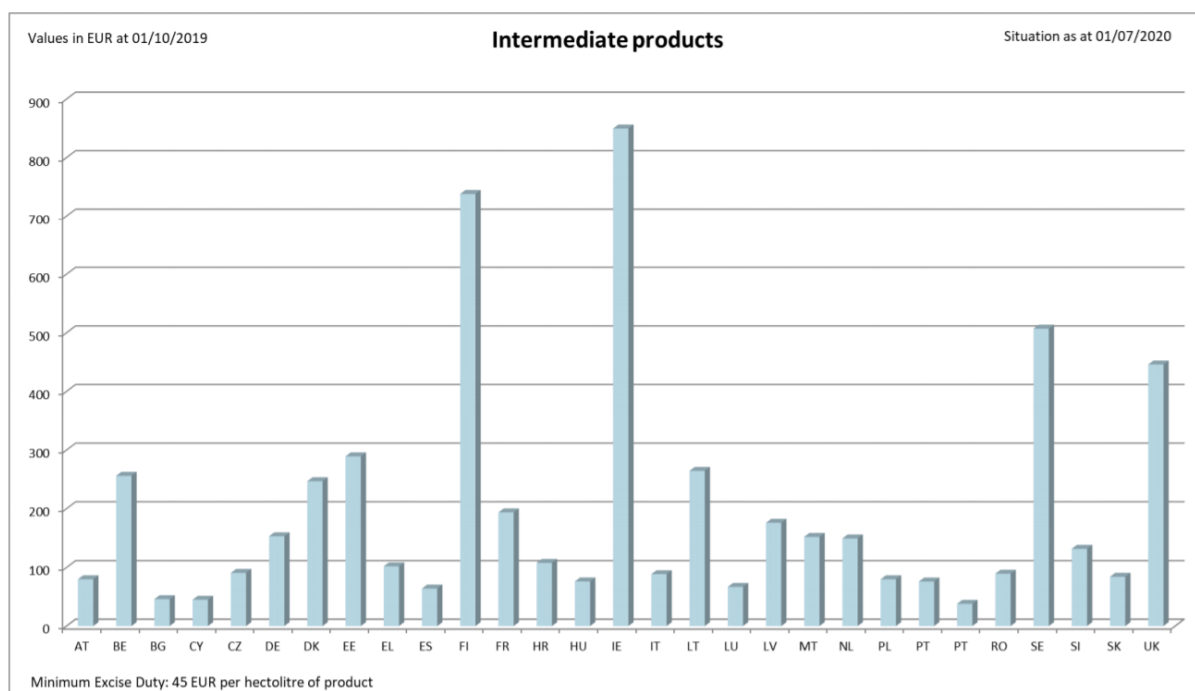
Na Grafikonu 3. prikazane su trošarine na pjenušava pića. Minimalna trošarina koja se obračunava na pjenušava pića također iznosi 0.00 eura, no bez obzira na to, trošarina na pjenušava pića se ionako propisuje. Najviše trošarine na pjenušava pića imaju Irska, Velika Britanija, Finska i Švedska.

Grafikon 4 Trošarine na etilni alkohol (podaci na dan 01.07.2020.)

Izvor: Službena stranica EU

Na prikazanom grafikonu, vidljive se trošarine na etilni alkohol u pojedinim državama. Etilni alkohol ima znatnu visinu trošarine – na teritoriju EU, minimalna propisana stopa iznosi 550,00 € čistog alkohola. Najveće trošarine na etilni alkohol su u Finskoj, Švedskoj, Irskoj i Velikoj Britaniji.

Grafikon 5 Visina trošarina na međuproizvode (podaci na dan 01.07.2020.)

Izvor: Službena stranica EU

Na grafikonu 6. dan je usporedbi prikaz visina trošarina na međuproizvode. Najveće trošarine imaju Irska i Finska, nakon čega slijede Švedska i Velika Britanija. Hrvatska je zemlja koja u usporedbi s drugima ima manju visinu trošarine.

4.1 USKLAĐENOST TROŠARINA REPUBLIKE HRVATSKE S ODREDBAMA EU

U Republici Hrvatskoj koristi se elektronički Sustav kontrole kretanja trošarinskih proizvoda od 2013. godine. Ovim sustavom omogućena je razmjena informacija elektronskim putem između ovlaštenih gospodarskih subjekata i nadležnih poreznih i carinskih institucija u zemljama članicama. Na ovaj način, smanjuje se papirnata dokumentacija te omogućuje lakše kretanje proizvoda koji podliježu trošarinama.

Sustav trošarina u Republici Hrvatskoj nije sasvim usklađen s Europskom unijom i njezinom pravnom stečevinom. Kako bi se postigla usklađenost, hrvatsko zakonodavstvo mora se urediti na način da postoji jedan propis za glavne trošarine.

Glavni problem Europske unije, kao i Republike Hrvatske je u tome što se javlja problematika vezana uz utaju i gubitak prihoda od poreza. Ovaj problem često je povezan s krijumčarenjem duhanskih i alkoholnih proizvoda.

Svaka država samostalno uređuje svoj sustav oporezivanja te može prihvatiti već postojeće mjere ili uvesti nove trošarine na ostale proizvode sve dok promet tih proizvoda ne podliježe posebnim carinskim procedurama prilikom prelaska granice. Dobra koja se oporezuju trošarinama se moraju slobodno moći kretati i biti oslobođena trošarina u prekograničnom prometu između država članica. Govoreći o pravnim osobama, bitno je spomenuti kako se proizvodi oporezuju u zemlji kupca. Kad se radi o fizičkim osobama koje navedena dobra kupuju i prenose za vlastitu upotrebu, primjenjuje se načelo zemlje podrijetla.

Svaka država članica Europske unije ima određene prioritete, čije razlike mogu znatno rezultirati u razlikama u poreznim stopama i strukturama, na način da se potiče krijumčarenje, prekogranična kupovina jeftinijih proizvoda ili neka vrsta porezne prijevare.

4.1.1 Uskladenost trošarina – alkohol i alkoholna pića

Alkohol i alkoholna pića u državama članicama počeli su se oporezivati 1993. godine. Primjenjivanje trošarina na alkohol i alkoholna pića temelji se na alkoholu sadržanom u alkoholnim pićima, a etilni alkohol za prerađivačku i kemijsku proizvodnju ili za medicinske potrebe, ne podliježe oporezivanju. Stopa poreza na alkohol i alkoholna pića utvrđena je za:

1. pivo (0,748 € po hektolitr ovisno o koncentraciji sladovine ili 1,87 € po hektolitr ovisno o sadržaju alkohola);
2. vino i pjenušce (0,00 €);
3. međuproizvode, poput desertnih i likerskih vina (45,00 € po hektolitr);
4. čisti alkohol (550,00 € po hektolitr čistog alkohola).

Visina poreznog opterećenja koja direktno utječe na cijenu, ne utječe na potrošnju nekog proizvoda, stoga treba težiti prema ostvarivanju zdravstvene i poljoprivredne politike prilikom određivanju stopa u svim zemljama članicama prema ciljevima Ugovora o EU. Osnovni problem s kojim se suočavaju države članice je u tome na koji način država definira određeni proizvod.

U Njemačkoj i Austriji, vina i pjenušava pića u društvu predstavljaju luksuzni proizvod i sukladno tome se na njih primjenjuju više porezne stope u usporedbi s ostalim državama. Pivo se u pojedinoj zemlji drugačije oporezuje (npr. u zemljama koje imaju razvijenu industriju piva, poput Irske, Njemačke i Belgije, visina poreznih stopa je puno niža).

4.1.2 Usklađenost trošarina – energenti i električna energija

Trošarine na energente i električnu energiju uključuju naftnu i naftne derivate, plinsko ulje, kerozin, ukapljeni naftni plin (LPG) i prirodni plin. Visina stope oporezivanja određuje se na temelju namjene proizvoda, tj. radi li se o industrijskom ili komercijalnom, poslovnom, javnom ili privatnom korištenju. Oni energenti koji su svojim korištenjem i izvorom ekološki prihvatljiviji, podliježu nižoj stopi oporezivanja.

Obuhvat oporezivih proizvoda na sve energente proširuje se 2004. godine na ugljen, koks, prirodni plin i električnu energiju. Minimalne stope oporezivanja određuju se sukladno tome služe li energenti kao pogonsko gorivo ili kao sredstvo za grijanje.

4.1.3 Usklađenost trošarina – duhanski proizvodi

Cigarete, cigare, cigarilosi i duhan za pušenje svrstavaju se u duhanske proizvode koji podliježu trošarinama na razini Europske unije. Trošarine na cigarete obračunavaju se sljedećim načinima i kombinacijom istih:

1. posebna metoda – 60 € na 1.000 komada onih cigareta koje su najprodavanije (izračun se vrši na temelju jedinice proizvoda);
2. proporcionalna metoda utvrđuje stopu između najmanje moguće od 5% ili veće od 55% iznosa ukupnog poreza maksimalne maloprodajne cijene.

Pravilo 57% obuhvaća oba načina izračuna trošarine na cigarete. Ovo pravilo podrazumijeva 57% od maloprodajne cijene najprodavanijih cigareta.

Trošarine na cigarete obuhvaćaju sljedeće proizvode:

1. cigare i cigarilose (5% ukupne maloprodajne cijene koja obuhvaća sve ostale poreze ili 9 € na 1.000 komada, tj. po kilogramu);
2. fino rezani duhan (za ručnu izradu cigareta 36% maloprodajne cijene koja obuhvaća sve ostale poreze ili 32 € po kilogramu)
3. ostali duhan (20% maloprodajne cijene koja obuhvaća sve ostale poreze ili 20 € po kilogramu).

5. ZAKLJUČAK

Trošarine kao posebni podsustav općeg poreza na promet i jedan od najstarijih oblika poreza, čine značaj udio u ukupnim prihodima Republike Hrvatske, gledajući kroz cijelu njezinu povijest od 1993. godine, kada su uvedene velikom poreznom reformom pa sve do danas. Trošarine, tj. akcize primjenjuju se u svim suvremenim državama, čiji se broj proizvoda koji podliježu trošarinama razlikuje s obzirom od države do države.

Porezni sustav Republike Hrvatske obuhvaća trošarine koje se plaćaju na alkohol i alkoholna pića, duhanske proizvode i energente i električnu energiju. Bitno je razlikovati trošarine od posebnih poreza koji su vrlo slični trošarinama, jer se oni razlikuju prema predmetu oporezivanja (posebni porezi na motorna vozila, kavu, bezalkoholna pića i premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila).

Kroz godine, prihodi Republike Hrvatske od trošarina i posebnih poreza znatno su rasli, a najveći prihodi ostvareni su od nafte i naftnih derivata te duhanskih proizvoda. S obzirom da trošarine karakterizira velika financijska izdašnost, neupitno je da ih Republika Hrvatska ukine, međutim, porezne vlasti trebale bi uzeti u obzir opterećenje poreznih obveznika ovakvim sustavom oporezivanja, s obzirom da im se kroz sustav oporezivanja može smanjiti ekonomska snaga.

6. IZJAVA

Izjava o autorstvu završnog rada i akademskoj čestitosti

Ime i prezime studenta: Matija Miholić-Galic

Matični broj studenta: 0067484130

Naslov rada: Trošarine u EU

Pod punom odgovornošću potvrđujem da je ovo moj autorski rad čiji niti jedan dio nije nastao kopiranjem ili plagiranjem tuđeg sadržaja. Prilikom izrade rada koristio sam tuđe materijale navedene u popisu literature, ali nisam kopirao niti jedan njihov dio, osim citata za koje sam naveo autora i izvor te ih jasno označio znakovima navodnika. U slučaju da se u bilo kojem trenutku dokaže suprotno, spreman sam snositi sve posljedice uključivo i poništenje javne isprave stečene dijelom i na temelju ovoga rada.

Potvrđujem da je elektronička verzija rada identična onoj tiskanoj te da je to verzija rada koju je odobrio mentor.

Datum

Potpis studenta

7. POPIS LITERATURE

1. Kesner-Škreb, M. (2007). *Porezna harmonizacija*. Zagreb: Financijska teorija i praksa.
2. Kuliš, D. (2005). *Plaćamo li europske trošarine?*. Zagreb: Institut za javne financije.
3. Mijatović, N. (2005). *Oporezivanje prometa*. Zagreb: Monografija Pravnog fakulteta u Zagrebu.
4. J. Šimovid, H. Šimović (2002). *Fiskalni sustav i fiskalna politika Europske unije*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu-Pravni fakultet

7.1 KNJIGE I ČLANCI

Bejaković, P. (2018). „Razvoj trošarina u Hrvatskoj, Političke analize, 9(35), str. 45-50. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/214369> (28. kolovoza 2020.)

7.2 INTERNETSKI IZVORI

1. Kranjčević, R. (2018). Veleučilište „Nikola Tesla“ u Gospiću. Trošarine u Republici Hrvatskoj. Preuzeto s <https://repozitorij.velegs-nikolatesla.hr/islandora/object/velegs%3A667/datastream/PDF/view> (25. kolovoza 2020.)
2. Ministarstvo financija (1999). Godišnje izvješće za 1998. godinu. Preuzeto s <https://digarhiv.gov.hr/arhiva/24/2495/www.mfin.hr/Godisnjak1999.pdf> (19. srpnja 2020.)
3. Republika Hrvatska, Ministarstvo financija (2015). Oporezivanje automobila, motocikla, plovila, zrakoplova i drugih prijevoznih sredstava. Preuzeto s https://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/Automobili_168.pdf (21. srpnja 2020.)

8. POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1 Visina trošarina na cigarete (podaci na dan 01.07.2020.)	16
Grafikon 2 Trošarine na mirna vina (podaci na dan 01.07.2020.)	17
Grafikon 3 Trošarine na pjenušava pića (podaci na dan 01.07.2020.)	17
Grafikon 4 Trošarine na etilni alkohol (podaci na dan 01.07.2020.)	18
Grafikon 5 Visina trošarina na međuproizvode (podaci na dan 01.07.2020.)	19

ŽIVOTOPIS

OSOBNJE INFORMACIJE

Miholić-Galic Matija

📍 Antuna Mihanovića 30, 10290 Zaprešić (Hrvatska)

☎️ +385 976986087

✉️ matija.galic8@gmail.com

Spol Muško | Datum rođenja 04/03/1993 | Državljanstvo hrvatsko

RADNO ISKUSTVO

01/09/2018–01/02/2019

vozač

TIN transport d.o.o., Zagreb (Hrvatska)

- rad preko studentskog ugovora
- rad u području transporta
- dostava i prijevoz robe
- pomaganje prilikom utovara i istovara robe
- rad s odgovarajućom dokumentacijom

01/06/2016–01/07/2016

administrativni posao

Gradsko poglavarstvo grada Zaprešića, Zaprešić (Hrvatska)

- stručna studentska praksa
- rad u administraciji i obavljanje administrativnih poslova

OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

09/2007–05/2011

razina 4 EKO-a

Srednja škola Ban Josip Jelačić, Zaprešić (Hrvatska)

09/2012–danas

Stručni prvostupnik ekonomije

razina 5 EKO-a

Veleučilište Baltazar Zaprešić, Zaprešić (Hrvatska)

OSOBNJE VJEŠTINE

Materinski jezik hrvatski

Strani jezici

	RAZUMIJEVANJE		GOVOR		PISANJE
	Slušanje	Čitanje	Govorna interakcija	Govorna produkcija	
engleski	B2	B2	B2	B2	B2

njemački A1 A1 A1 A1 A1

Stupnjevi: A1 i A2: Početnik - B1 i B2: Samostalni korisnik - C1 i C2: Iskusni korisnik
[Zajednički europski referentni okvir za jezike](#)

Komunikacijske vještine - vesela i pristupačna osoba uvijek spremna na razgovor i pomoć
 - uvijek spreman na timski rad

Poslovne vještine komunikativan, odgovoran, radišan, pristupačan

Digitalne vještine

SAMOPROCJENA				
Obrada informacija	Komunikacija	Stvaranje sadržaja	Sigurnost	Rješavanje problema
Samostalni korisnik	Samostalni korisnik	Samostalni korisnik	Samostalni korisnik	Temeljni korisnik

[Digitalne vještine - Tablica za samoprocjenu](#)

- Microsoft Office